

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 03-11-2017

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/7924/03-11-2017

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η Α Ρ . 7 / 2 0 1 7

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της την 17.07.2107, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση του αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Κωνσταντίνος Μενουδάκος, Πρόεδρος της Αρχής, και τα τακτικά μέλη, Αντώνιος Συμβώνης, Σπύρος Βλαχόπουλος, Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης (εισηγητής), Χαράλαμπος Ανθόπουλος και Ελένη Μαρτσούκου. Παρέστη επίσης ο Γεώργιος Νούσκαλης, αναπληρωματικό μέλος, σε αντικατάσταση του τακτικού μέλους Κωνσταντίνου Χριστοδούλου, ο οποίος αν και εκκλήθη νομίμως εγγράφως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος. Με εντολή του Προέδρου παρέστη επίσης και η Γεωργία Παλαιολόγου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικού, ως γραμματέας.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Με αφορμή τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) που υιοθετήθηκε τον Απρίλιο του 2016 και πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή την 25^η Μαΐου 2018, έχει υπάρξει έντονη δραστηριότητα πολλών φορέων (κερδοσκοπικών και μη) για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αναφορικά με τις απαιτήσεις συμμόρφωσης του ΓΚΠΔ, προετοιμασία και προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων που ως στόχο έχουν την κατάρτιση επαγγελματιών σε θέματα που άπτονται του ΓΚΠΔ και των αρμοδιοτήτων/υποχρεώσεων του Υπεύθυνου Επεξεργασίας Δεδομένων (DPO), καθώς και για παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης.

Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένης της εξειδίκευσης του αντικειμένου, υπάρχουν συνεχή αιτήματα προς τα μέλη και το προσωπικό της Αρχής να παράσχουν συμβουλευτικές

υπηρεσίες (με ή χωρίς αμοιβή) ή/και να συμμετάσχουν ως εισηγητές (με ή χωρίς αμοιβή) σε εκπαιδευτικά σεμινάρια (εκτός ωραρίου). Τίθενται λοιπόν τα παρακάτω ερωτήματα:

α) Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, από οποιοδήποτε μέλος/υπάλληλο της Αρχής, στην προετοιμασία / πιστοποίηση ενός οργανισμού σε θέματα του ΓΚΠΔ ή η συμμετοχή του, με την ιδιότητα του εισηγητή, σε εκπαιδευτικά σεμινάρια που σχετίζονται, με οποιοδήποτε τρόπο, με τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι επιτρεπτή από την ισχύουσα νομοθεσία;

β) Ακόμα και αν το ερώτημα (α) τυγχάνει θετικής απάντησης, είναι δεοντολογικά ορθό;

γ) Υπάρχει επίπτωση στο κύρος και τη φήμη της Αρχής ;

1. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κατά το άρθρο 17 του ν. 2472/1997 συνιστούν ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του μέλους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, πράξεις, εργασία, έργο, ιδιότητα *«που, κατά την κρίση της Αρχής, δεν συμβιβάζονται με τα καθήκοντά του ως μέλους της Αρχής»*.

Κατά τα άρθρα 4 παρ. 2 ν. 3051/2002 (Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και άλλες ρυθμίσεις), 14 π.δ. 410/1988 (Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου, των ΟΤΑ και των λοιπών ΝΠΔΔ) και 31 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), για τη συμμετοχή υπαλλήλου σε ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή απαιτείται άδεια που χορηγείται κατόπιν σύμφωνης αιτιολογημένης γνώμης του υπηρεσιακού συμβουλίου. Η πρόσθετη απασχόληση πρέπει να συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του υπαλλήλου και να μην παρεμποδίζει την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του.

Κατά πάγια νομολογία, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσδιορίζει κατά τρόπο ειδικό, σαφή και λεπτομερή (εργοδότης, τόπος, χρόνος, είδος και συνθήκες απασχόλησης) την αιτούμενη απασχόλησή του ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος των νόμιμων προϋποθέσεων (πρβλ. ΝΣΚ Γνμδ. 170/2008 και 436/2012). Ταυτόχρονα η απασχόληση πρέπει να συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του υπαλλήλου που ασκεί, να μην προκαλεί σύγκρουση του ιδιωτικού συμφέροντός του με το συμφέρον της υπηρεσίας και γενικότερα να μη μειώνει το κύρος της (πρβλ. ΝΣΚ Γνμδ. 436/2012 (Ολομ.), 382/2008 (Ολομ.

Διακοπών), 380/2009, 170/2008). Αν με το αίτημα του υπαλλήλου, επιδιώκεται η παροχή ιδιωτικού έργου, προς πρόσωπα, η δράση των οποίων, εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας του, γεγονός που δύναται να προκαλέσει σύγκρουση μεταξύ του ιδιωτικού συμφέροντος αυτού προς το συμφέρον της δημόσιας υπηρεσίας του, καθώς και σύγχυση μεταξύ του δημόσιου καθήκοντος του (αρ. 24 και 30 Υ.Κ.) και της ιδιωτικής του δράσης, με εμφανή τον περαιτέρω κίνδυνο κλονισμού της κοινής εμπιστοσύνης προς την υπηρεσία (άρθρο 27 Υ.Κ.), και εν γένει μείωσης του κύρους αυτής (άρθρο 106 παρ. 2 Υ.Κ.), τότε το αιτούμενο έργο, εργασία ή ελευθέριο επάγγελμα, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν συμβιβάζονται προς τη δράση της υπηρεσίας και τα καθήκοντα της θέσης του υπαλλήλου (βλ. και Γνμδ. ΝΣΚ 170/2008, 25/2008). Επίσης, η πρόσθετη απασχόληση δεν είναι επιτρεπτή αν απαγορεύεται από άλλες διατάξεις (πρβλ. ΝΣΚ Γνμδ. 268/2010), πρέπει δε να ασκείται κατά τρόπο που να μην παρακωλύει ή επηρεάζει την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου και την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας από απόψεως χρονικής απασχόλησης, σύμπτωσης ή μη με το χρόνο άσκησης των καθηκόντων του ή άλλων δυσχερειών πχ. μειωμένης απόδοσης ή κόπωσης (πρβλ. ΝΣΚ Γνμδ. 380/2009, ομοφ.).

Μετά από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων η Αρχή, εκδίδει την ακόλουθη :

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

Η Ολομέλεια, αφού έλαβε υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο, τους ευρέως αποδεκτούς ηθικούς και δεοντολογικούς κανόνες, τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί υπό την παρούσα συγκυρία, κυρίως σε σχέση με δραστηριότητες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών πιστοποίησης αλλά και υπηρεσιών εκπαίδευσης / επιμόρφωσης σε θέματα του ΓΚΠΔ ενόψει της επικείμενης έναρξης της εφαρμογής του, καθώς και τις πιθανές επιπτώσεις για το κύρος της Αρχής από συμμετοχή μελών και κάθε κατηγορίας προσωπικού της στις δραστηριότητες αυτές, διατυπώνει την εξής γνώμη:

Η συμμετοχή (με ή χωρίς αμοιβή) στις προεκτεθείσες δραστηριότητες, οποιουδήποτε μέλους/υπαλλήλου της Αρχής αποτελεί απασχόληση συνδεδεμένη με εκείνη που αποτελεί το αντικείμενο των υπηρεσιακών του καθηκόντων με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση μεταξύ του δημόσιου καθήκοντος του μέλους ή υπαλλήλου της Αρχής και της ιδιωτικής του δράσης.

Συγκεκριμένα, η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικών, εκπαιδευτικών/επιμορφωτικών ή πιστοποίησης σε θέματα προστασίας δεδομένων, όπως είναι εκείνα που ρυθμίζονται με τον ΓΚΠΔ, προϋποθέτει την ερμηνεία κειμένων διατάξεων αλλά, κυρίως, ενημέρωση ή καθοδήγηση ως προς τον τρόπο που αυτές οι διατάξεις εφαρμόζονται στην πράξη. Επομένως, αν ο πάροχος της εκάστοτε υπηρεσίας είναι μέλος ή υπάλληλος της ΑΠΔΠΧ ελλοχεύει ο κίνδυνος να δημιουργηθεί σύγχυση του υπηρεσιακού του ρόλου με την εξω-υπηρεσιακή του δραστηριότητα. Επίσης, εμμέσως επηρεάζεται η πιθανή μελλοντική σχέση «ελεγκτή-ελεγχόμενου» λόγω της ιδιότητας του παρόχου αλλά και της προσδοκίας των ληπτών των υπηρεσιών ότι δεν παρέχεται σ' αυτούς μόνο η μεγάλη εξειδίκευση του συμβούλου / εκπαιδευτή στο αντικείμενο της προστασίας των δεδομένων αλλά και η κρίση / γνώμη / σύσταση / αυθεντία της Αρχής επί υποθέσεων για τις οποίες ενδέχεται ο λήπτης των υπηρεσιών, ως επαγγελματίας, να προσφύγει στην ΑΠΔΠΧ για απόφαση / γνωμοδότηση.

Επιπροσθέτως, δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι οποιαδήποτε συνεργασία μέλους/υπαλλήλου της Αρχής με συγκεκριμένο φορέα παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικών, εκπαιδευτικών/επιμορφωτικών ή πιστοποίησης είναι δεδομένο ότι προσδίδει στο συνεργαζόμενο φορέα ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών του για τους ίδιους λόγους που αναλύθηκαν παραπάνω, δηλαδή ότι μεταφέρεται στους λήπτες των υπηρεσιών εκτός της γνώσης και η γνώμη / σύσταση της Αρχής. Σ' ένα άκρως ανταγωνιστικό περιβάλλον παροχής υπηρεσιών στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, η οποιαδήποτε εμπλοκή της Αρχής μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ως στόχο να προωθήσει ορισμένους φορείς έναντι άλλων. Είναι λοιπόν εμφανής η ανάγκη να προστατευτεί η ΑΠΔΠΧ ακόμη και από την υπόνοια ότι συμπράττει με οποιοδήποτε τρόπο στην πώληση/εμπορική προώθηση των σχετικών υπηρεσιών.

Εν όψει των παραπάνω, υφίσταται ανάγκη αυστηρού ελέγχου, από την Αρχή, των περιπτώσεων παροχής υπηρεσιών στον τομέα της προστασίας προσωπικών δεδομένων και ιδίως άσκησης ιδιωτικού έργου συνιστάμενου σε συμβουλευτικές, εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δραστηριότητες καθώς και σε υπηρεσίες πιστοποίησης.

Κατ' αρχήν, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πιστοποίησης ή προετοιμασίας για πιστοποίηση (με ή χωρίς αμοιβή) στο πεδίο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων κρίνεται ως ασυμβίβαστη για οποιοδήποτε μέλος / υπάλληλο της Αρχής. Εξαιρέση στο παραπάνω ασυμβίβαστο δύνανται να αποτελέσουν μόνο περιπτώσεις

παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, χωρίς αμοιβή, από μέλη / υπαλλήλους της Αρχής σε φορείς του δημοσίου τομέα εφόσον ο στόχος των προσφερόμενων υπηρεσιών είναι η απλή καθοδήγηση / ενημέρωση των φορέων σε θέματα που αφορούν τις υποχρεώσεις, οι οποίες προκύπτουν από τον ΓΚΠΔ και γενικότερα από τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αλλά και των διαδικασιών / μεθοδολογιών / πρακτικών που πρέπει να ακολουθούν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών.

Ειδικά για τις εκπαιδευτικές / επιμορφωτικές δραστηριότητες προκειμένου να κριθεί το επιτρεπτό, από νομική ή και δεοντολογική άποψη, της ιδιωτικής απασχόλησης μέλους ή υπαλλήλου της Αρχής με εκπαιδευτικές / επιμορφωτικές δραστηριότητες σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω, ενδεικτικώς αναφερόμενα, κριτήρια, εκτιμώμενα αυτοτελώς ή σε συνδυασμό.

- 1) Η συνάφεια του αντικειμένου της εκπαίδευσης με την προστασία των προσωπικών δεδομένων και ο προσανατολισμός του σε θέματα επικαιρότητας με ζήτηση στην ελεύθερη αγορά, ή σε ζητήματα με γενικότερο – διαχρονικό- χαρακτήρα.
- 2) Ο χαρακτήρας του εκπαιδευτικού προγράμματος ως εκπαίδευσης με επιστημονικό / ερευνητικό / ακαδημαϊκό κατά βάση χαρακτήρα ή με επαγγελματικούς προεχόντως σκοπούς.
- 3) Οι κύριοι αποδέκτες του εκπαιδευτικού προγράμματος π.χ. φοιτητές, δημόσιοι υπάλληλοι ή επαγγελματίες.
- 4) Ο φορέας διοργάνωσης του εκπαιδευτικού προγράμματος και κυρίως αν με τα σχετικά προγράμματα ασκείται εμπορική ή κερδοσκοπική δραστηριότητα.
- 5) Η καταβολή διδάκτρων από τους εκπαιδευόμενους για τη συμμετοχή στο σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα καθώς και η καταβολή αμοιβής στους διδάσκοντες. Κριτήριο αποτελεί και το κατά πόσο τα καταβαλλόμενα από τους εκπαιδευόμενους δίδακτρα καλύπτουν μόνος δαπάνες του προγράμματος ή περιλαμβάνουν και οικονομικό όφελος για οποιονδήποτε εμπλεκόμενο.

Σε περίπτωση οποιουδήποτε είδους εκδηλώσεων όπως ιδίως συνέδρια, συμπόσια, ημερίδες, ομιλίες, διαλέξεις, workshops, για τις οποίες ζητείται από την Αρχή να ορίσει εκπρόσωπο της, το σχετικό αίτημα θα κρίνεται κατά περίπτωση στο πλαίσιο των παραπάνω αρχών. Τίθεται ωστόσο ως απαραίτητη προϋπόθεση ο διοργανωτής να καταβάλει τα έξοδα συμμετοχής (registration) και ο εκπρόσωπος της Αρχής να μη λαμβάνει αμοιβή.

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι παραπάνω προτάσεις και κριτήρια συνιστούν τις κατευθυντήριες αρχές στο πλαίσιο των οποίων κάθε υπόθεση πρέπει να κρίνεται ad hoc, κατ' εκτίμηση των υφιστάμενων νομικών και πραγματικών δεδομένων.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Μενουδάκος
Επίτιμος Πρόεδρος του Συμβουλίου της
Επικρατείας

Γεωργία Παλαιολόγου